

Předmluva	3
Obsah	4
Seznam zkratek a symbolů	6
1. Pisemnictví starověku a raného středověku	7
Epos o Gilgamešovi	7
Starý zákon	8
Nový zákon	9
Homér: Ilias	10
Odyssea	11
Aischylos: Orestea	12
Sofokles: Král Oidipus	13
Euripides: Médela	14
Aristofanes: Ptáci	15
Platon: Symposion	16
Aristoteles: Poetika	17
Publius Vergilius Maro: Aeneis	18
Publius Ovidius Naso: Proměny	19
Gaius Petronius Arbitr: Satiricon	20
2. Středověká evropská literatura	21
Marco Polo: Milión	21
Píseň o Nibelunzích	22
Starší Edda	23
Píseň o Rolandovi	24
3. Česká literatura středověku	25
Kristiánova legenda	25
Kosmas: Kronika česká	26
Alexandreis	27
Tristram a Izalda	28
Dalimilova kronika	29
Trojanská kronika	30
Legenda o sv. Kateřině	31
Žákovská poezie	32
Podkoní a žák	33
Smil Flaška z Pardubic: Nová rada	34
Mastičkář	35
Tomáš Štítný ze Štítného: Knížky o šaších	36
Petr Chelčický: Sief viery pravé	37
4. Renesance a humanismus v evropské literatuře	38
Dante Alighieri: Božská komedie	38
Francesco Petrarca: Zpěvník	39
Giovanni Boccaccio: Dekameron	40
François Villon: Závěť	41
François Rabelais: Gargantua a Pantagruel	42
Lope de Vega: Ovčí pramen	43
Tirso de Molina: Sevilský svůdce a kamenný host	44
Miguel de Cervantes Y Saavedra: Důmyslný rytíř don Quijote de la Mancha	45
Geoffrey Chaucer: Canterbury povídky	46
William Shakespeare: Zkrocení zlé ženy	47
Romeo a Julie	48
Hamlet, králevic dánský	49
Sonety	50
5. Renesance a humanismus v Čechách	51
Bohuslav Hasištejnský z Lobkovic: O lidské ubohosti	51
Jan Campanus Vodňanský: Bretislava	52
Frantova práva	53
Václav Hájek z Libočan: Kronika česká	54
Jan Blahoslav: Filipika proti misomusům	55
Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic: Putování aneb Cesta z Království českého do Benátek, odtud po moři do země Svaté, země judské a dále do Egypta	56
6. Baroko v evropské literatuře	57
Torquato Tasso: Osvobozený Jeruzalém	57
Pedro Calderón de la Barca: Život je sen	58
Hans Jakob Christoffel von Grimmelshausen: Dobrodružný Simplicius Simplicissimus	59
7. Baroko v české literatuře	60
Bohuslav Balbin: Obrana jazyka slovanského, zvláště českého	60
Felix Kadlinský: Zdoroslavčev v kratochvilném hájčku postavený	61
Adam Michna z Otradovic: Česká mariánská muzika, radostná i žalostná	62
Jan Amos Komenský: Labyrint světa a ráj srdce	63
Velká didaktika	64
8. Klasicismus, osvícenství a preromantismus v evropské literatuře	65
Pierre Corneille: Cid	65
Jean Racine: Faidra	66
Molière: Tartuffe neboli Podvodník	67
Jean de La Fontaine: Bajky	68
Carlo Goldoni: Sluha dvou pánů	69
Voltaire: Candide neboli Optimismus	70
Pierre Augustin Caron de Beaumarchais: Bláznivý den aneb Figarova svatba	71
Denis Diderot: Jeptiška	72
Jonathan Swift: Gulliverovy cesty	73
François-René de Chateaubriand: Atala aneb Láska indiánské dvojice v pustinách	74
Johann Wolfgang Goethe: Utrpení mladého Werthera	75
Friedrich Schiller: Loupežníci	76
9. Romantismus ve světové literatuře	77
Novalis: Hymny noci	77
George Gordon Byron: Childe Haroldova pouť	78
Alexandr Sergejevič Puškin: Evžen Oněgin	79
Michail Jurjevič Lermontov: Hrdina naší doby	80
Nikolaj Vasiljevič Gogol: Mrtvé duše	81
Revizor	82
Victor Hugo: Chrást Matky Boží v Paříži	83
Ubožáci	84
Stendhal: Červený a černý	85
Alfred de Musset: Zpověď dítěte svého věku	86
Edgar Allan Poe: Jáma a kyvadlo a jiné povídky	87
Adam Mickiewicz: Pan Tadeáš čili Poslední nájezd na Litvě	88
10. Národní obrození	89
Josef Linda: Žáre nad pohanstvem	89
Ján Kollár: Slávy dcera	90
Václav Kliment Klicpera: Hadrián z Římsů	91
František Ladislav Čelakovský: Ohlas písní českých	92
Josef Kajetán Tyl: Strakonický dudák aneb Hody divých žen	93
Karel Hynek Mácha: Máj	94
Karel Jaromír Erben: Kytice z pověstí národních	95
Karel Havlíček Borovský: Křest svatého Vladimíra	96
Božena Němcová: Babička	97
V zámku a podzámčí	98
11. Realismus ve světové literatuře 19. stol.	99
Robert Louis Stevenson: Podivuhodný případ doktora Jekylla a pana Hyda	99
Honoré de Balzac: Otec Goriot	100
Gustave Flaubert: Pani Bovaryová	101
Émile Zola: Zabíjak	102
Guy de Maupassant: Miláček	103
Ivan Alexandrovič Gončarov: Oblomov	104
Lev Nikolajevič Tolstoj: Anna Kareninová	105
Fjodor Michajlovič Dostojevskij: Idiot	106
Henryk Sienkiewicz: Quo vadis?	107

12. Česká literatura 2. pol. 19. stol.	108	17. Česká poezie od konce 1. svět. v.	162
Jan Neruda: Povídky malostranské	108	do konce 2. svět. v.	162
Vítězslav Hálek: Muzikantská Liduška	109	Jiří Wolker: Host do domu	162
Karolina Světlá: Vesnický román	110	Josef Hora: Jan houslista	163
Jakub Arbes: Svatý Xaverius	111	Vítězslav Nezval: Edison	164
Svatopluk Čech: Právý výlet pana Broučka do Měsíce	112	Jaroslav Seifert: Jablko z klína	165
Jaroslav Vrchlický: Noc na Karlešteině	113	Konstantin Biebl: S lodí, jež dováží čaj a kávu	166
Julius Zeyer: Radúz a Mahulena	114	Jakub Deml: Tanec smrti	167
Alois Jirásek: Staré pověsti české	115	Jan Zahradníček: Jeřáby	168
Filozofská historie	116	Bohuslav Reynek: Podzemní motýli	169
Zikmund Winter: Mistr Kampanus	117	František Halas: Kohout plaší smrt	170
Teréza Nováková: Jiří Šmatlán	118	Vladimír Holan: Tereza Planetová	171
Karel Václav Rais: Kalibův zločin	119	František Hrubín: Špalíček pohádek	172
Ladislav Stroupežnický: Naši furianti	120	Vilém Závada: Panychida	173
Gabriela Preissová: Její pastorkyňa	121	Jiří Orten: Čítanka jaro	174
Alois Mrštík a Vilém Mrštík: Maryša	122	18. Česká próza, drama a kritika od konce 1. svět. v.	175
Josef Karel Šlejhar: Kuře melancholik	123	do konce 2. svět. v.	175
13. Světová literatura na přelomu 19. a 20. stol.	124	Jaroslav Hašek: Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války	175
Friedrich Nietzsche: Tak pravil Zarathustra	124	Jaromír John: Moudrý Engelbert	176
Charles Baudelaire: Květy zla	125	Vladislav Vančura: Rozmarné léto	177
Jean Arthur Rimbaud: Opilý koráb	126	Jaroslav Durych: Rekviem	178
Oscar Wilde: Obraz Doriana Graye	127	Jan Čep: Dvoji domov	179
Walt Whitman: Stebla trávy	128	Marie Majerová: Přehrada	180
Anton Pavlovič Čechov: Višňový sad	129	Marie Pujmanová: Lidé na křižovatce	181
14. Česká literatura od přelomu 19. a 20. stol.	130	Ivan Olbracht: Nikola Šuhaj loupežník	182
do konce 1. svět. v.	130	Jaroslav Havlíček: Petrolejové lampy	183
Karel Hlaváček: Pozdě k ránu	130	Egon Hostovský: Sedmkrát v hlavní úloze	184
Josef Svatopluk Machar: Confitéor	131	Jarmila Glazarová: Advent	185
Antonín Sova: Květy intimních nálad	132	Milada Součková: Bel canto	186
František Xaver Šalda: Mácha snivec a buňč	133	Eduard Bass: Cirkus Humberto	187
Otokar Březina: Tajemné dalky	134	Karel Poláček: Bylo nás pět	188
Stanislav Kostka Neumann: Nové zpěvy	135	Karel Čapek: Krakatit	189
Fráňa Šrámek: Stríbrný vitr	136	RUR	190
Karel Toman: Měsíce	137	Jiří Voskovec a Jan Werich: Osel a stín	191
Viktor Dyk: Krysař	138	19. Světová literatura 2. pol. 20. stol.	192
František Gellner: Po nás ať přijde potopa!	139	Joseph Heller: Hlava XXII	192
Petr Bezruč: Slezské písně	140	Alexandr Solženicyn: Jeden den Ivana Děnisoviče	193
15. Poezie ve světové literatuře v předválečném, válečném a meziválečném období	141	Čingiz Ajtmatov: Stanice Bouřná	194
Guillaume Apollinaire: Alkoholy	141	Günter Grass: Plechový bubinek	195
Christian Morgenstern: Šibeníční písně	142	Alberto Moravia: Horalka	196
Sergej Alexandrovič Jesenin: Anna Sněgina	143	Umberto Eco: Jméno růže	197
Thomas Stearns Eliot: Pustina	144	William Saroyan: Tracyho tygr	198
16. Próza a drama ve svět. lit. v předválečném, válečném a meziválečném období	145	Jerome David Salinger: Kdo chytá v žitě	199
Erich Maria Remarque: Tři kamarádi	145	William Styron: Sophina volba	200
Henri Barbusse: Oheň	146	John Irving: Svět podle Garpa	201
Ernest Hemingway: Stařec a moře	147	Dominik Tatarka: Písačky pre milovanú Lutáciu	202
Maxim Gorkij: Na dně	148	Rudolf Sloboda: Rozum	203
Michail Bulgakov: Mistr a Markétka	149	Mika Waltari: Egyptan Sinuhet	204
James Joyce: Odysseus	150	Jean-Paul Sartre: Zeď	205
Virginia Woolfová: Orlando	151	Albert Camus: Cizinec	206
Francis Scott Fitzgerald: Velký Gatsby	152	Jack Kerouac: Na cestě	207
William Faulkner: Hluk a zuřivost	153	Ken Elton Kesey: Vyhoďte ho z kola ven	208
Theodore Dreiser: Americká tragédie	154	Vladimír Vysockij: Písně	209
John Steinbeck: O myších a lidech	155	Gabriel García Márquez: Kronika ohlášené smrti	210
Thomas Mann: Smrt v Benátkách	156	Samuel Beckett: Čekání na Godota	211
Marcel Proust: Hledání ztraceného času	157	Edward Albee: Kdo se bojí Virginie Woolfové	212
Anatole France: Ostrov tučňáků	158	Tennessee Williams: Kočka na rozpálené plechové střeše	213
Franz Kafka: Proměna	159	Friedrich Dürrenmatt: Návštěva staré dámy	214
George Bernard Shaw: Pygmalion	160	George Orwell: 1984	215
Bertolt Brecht: Matka Kuráž a její děti	161		

20. Česká poezie 2. pol. 20. stol.	216	Arnošt Lustig: Modlitba pro Kateřinu Horovitzovou	234
Jiří Kolář: Prométheova játra	216	Ladislav Fuks: Spalovač mrtvol	235
Ivan Blatný: Hledání přítomného času	217	Vlastimil Třešňák: To nejdůležitější o panu Moritzovi	236
Josef Kainar: Nové mýty	218	Vladimír Páral: Milenci a vrazi	237
Josef Híršal a Bohumila Grögerová: JOB-BOJ	219	Bohumil Hrabal: Obsluhoval jsem anglického krále	238
Karel Šiktanc: Adam a Eva	220	Milan Kundera: Žert	239
Miroslav Holub: Denní služba	221	Ludvík Vaculík: Český snář	240
Oldřich Mikulášek: Žebro Adamovo	222	Josef Škvorecký: Zbábělci	241
Jan Skácel: Smuteňka	223	Pavel Kohout: Katyně	242
Ivan Diviš: Odchod z Čech	224	Jiří Šotola: Tovaryšstvo Ježíšovo	243
Ivan Wernisch: Zimohrádek	225	Ota Filip: Nanebevstoupení Lojzka Lapáčka ze Slezské Ostravy	244
Vladimír Holan: Noc s Hamletem	226	Egon Hostovský: Nezvěstný	245
František Hrubín: Romance pro křídlovku	227	Jiří Kratochvíl: Nesmrtelný příběh	246
Ivan Martin Jirous: Magorovy labutí písně	228	Miloš Urban: Hasťman	247
J. H. Krchovský: Leda s labutí	229	Jáchym Topol: Sestra	248
Antonín Brousek: Spodní vody	230	Josef Topol: Kočka na kolejích	249
21. Česká próza, drama a kritika 2. pol. 20. stol.	231	Václav Havel: Zahradní slavnost	250
Jan Drda: Němá barikáda	231	Milan Uhde: Velice tiché Ave	251
Julius Fučík: Reportáž, psaná na oprátce	232	Seznam odborné literatury	252
Jiří Weil: Život s hvězdou	233	Rejstřík autorů a děl	253

Seznam zkratk:

(...)	vynechaná část textu ukázky	pol.	polovina
ad.	a další	pozn.	poznámka
aj.	a jiní, a jiné	př. n. l.	před naším letopočtem
angl.	anglický, anglicky	r.	rok, roku
apod.	a podobně	resp.	respektive
atd.	a tak dále	RKZ	Rukopis královédvorský a Rukopis zelenohorský
atp.	a tomu podobný, a tak podobně	rus.	ruský, ruský
franc.	francouzský, francouzsky	s.	strana
in	obsaženo v	srov.	srovnaj
it.	italský, italsky	stol.	století
j. č.	jednotné číslo	sv.	svatý
lat.	latinský, latinsky	svět. lit.	světová literatura
mj.	mimo jiné	svět. v.	světová válka
mn. č.	množné číslo	tj.	to je(st)
n. l.	našeho letopočtu	tzv.	takzvaný
např.	například	V+W	Jiří Voskovec a Jan Werich
něm.	německý, německy	vl. jm.	vlastním jménem
os.	osoba		

Použité styly písma:

MAJ	literární dílo
Karel Hynek Mácha	autor

Význam symbolů a barevných bloků textu:

Jiní (spisovatelé, literární kritici) o autorovi nebo analyzovaném díle napsali:

 Mácha stvořil, nebo lépe dotvořil se tři symbolů, do nichž uzavřel svůj poměr k světu a k životu: symbol poutníka, symbol věčné a symbol země. (F. X. Šalda)

Ukázka z díla:

 *Je pozdní večer – první máj –
večerní máj – je lásky čas;
hrdlíččin zve ku lásce hlas:
„Hyňku! – Vileme!! – Jarmilo!!!“*

Zajímavost:

 MAJ byl jedinou knihou vydanou za **Máchova** života. **Mácha** jej vydal na vlastní náklady u knihtiskaře Spurného, z peněz sehnanych zčásti výpůjčkami od přátel. S jejich pomocí je prodával na venkově, kde byla většina knih rychle rozebrána, i když mnozí obdarovaní hned nezaplatili. Celkem vyšlo 600 exemplářů, dnes velmi vzácných, z nichž 100 kusů bylo autorem podepsáno.